

REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM JUŽNE PRIMORSKE 2014-2020

POSVET UČINKOVITA RABA IN OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE V REGIONALNEM RAZVOJNEM PROGRAMU JUŽNA PRIMORSKA 2014 - 2020

KOPER, 14. 3. 2013, SREDIŠČE ROTUNDA

ZAPISNIK

Prisotni:

- Gorazd Marinček, E-forum, društvo za energetska ekonomika in ekologijo
- Slavko Mezek, Regionalni razvojni center Koper
- Rajko Leban, Goriška lokalna energetska agencija
- Elvis Bašanovič, Središče Rotunda
- Aleksander Batič, Interso Koper
- Marko Koščak, GPTECH d.o.o.
- Marko Demšar, GPTECH d.o.o.
- Darko Bejek, Istrabenz plini d.o.o.
- Maja Kirar, RTV Slo, Radio Koper
- Andreja Poklar, Mestna občina Koper
- Marina Scheriani, Mestna občina Koper
- Boris Kočevar, Občina Piran
- Katarina Pogačnik, Envirodual d.o.o.
- Matevž Božič, M. Božič d.o.o. Koper
- Borut Kukovec, Petrol d.d.
- Boris Fras, ZEK Obala
- Teo Zalar, Robotina d.o.o.

Gorazd Marinček, predsednik E-foruma, društva za energetska ekonomika in ekologijo in predstavnik projekta Plan B za Slovenijo, je zbranim udeležencem predstavil dnevni red in govornike.

Slavko Mezek je na kratko predstavil programske dokumente za pripravo Regionalnega razvojnega programa Južne Primorske 2014-2020 ter možnosti pridobitve sredstev iz različnih skladov v prihodnjem programskem obdobju. Izpostavil je potrebo po oblikovanju takih projektov, ki bodo ključni za pridobitev evropskih sredstev.

Rajko Leban, direktor goriške energetske agencije, je navzočim predstavil energetska agencija Golea in dejavnosti s katerimi se ukvarjajo. V nadaljevanju je sledila predstavitev:

- **Izdelava akcijskega načrta za trajnostno energetiko:** izdelave akcijskega načrta za trajnostno energijo (SEAP – Sustainable Energy Action Plan) na nivoju celotne Južno Primorske regije ter pomembnost pristopa županov h **konvenciji županov**.

- **Uvajanje sistema upravljanja z energijo z energetskega knjigovodstvom in ciljnim spremljanjem rabe energije – CSRE v Primorskih občinah:** Energetsko knjigovodstvo je osnovno orodje energetskega upravljalca (energetskega managerja) za spremljanje rabe in stroškov za energijo ter vrednotenje predlogov za celovito energetsko učinkovito sanacijo stavb, javne razsvetljave,... in iz katerega je možno črpanje vhodnih podatkov za strokovno neodvisno in kvalitetno projektno in investicijsko dokumentacijo za uspešno izvajanje projektov trajnostne energetike ter pridobivanja nepovratnih finančnih sredstev. Energetsko knjigovodstvo uspešno izvajajo že občine: Piran, Tolmin, Idrija, Miren – Kostanjevica, Brda, Komen, Divača in Mestna občina Nova Gorica.

Na aktualne razpise MZIP za energetsko sanacijo stavb pa se je prijavljalo v novembru OŠ Piran, OŠ Prade in Vrtec Semedela (MOK), Dom na Vidmu (Ilirska Bistrica), OŠ Divača in POŠ Senožeče (Divača), Centralni vrtec in vrtec Mojca (MONG), OŠ Dobrovo (Brda), OŠ Cerkno in ŠC Tolmin; marca letos pa še OŠ Dušana Bordona, vrtec Kekec in Malkovec (MOK), vrtec Mornarček in Sečovlje (Piran), vrtec Ob Hublju (Ajdovščina), OŠ Renče, OŠ Bilje (Miren-Kostanjevica), OŠ Vrtojba (Šempeter-Vrtojba), vrtec Deskle (Kanal ob Soči), OŠ Podbrdo in ZD Tolmin, OŠ Kobarid in OŠ Idrija.

- **Implementacija novih finančnih mehanizmov za izvajanje projektov trajnostne energetike:** v okviru energetskega pogodbenišтва, pogodbenega zagotavljanja prihrankov ali pogodbene dobave toplote, električne energije idr., katerega namen je vključevanje zasebnih investitorjev v izvajanje ukrepov za učinkovito rabo energije (URE), ter rabe obnovljivih virov energije (OVE), je bil predstavljen finančni mehanizem – ESCO (Energy Service Company), kot model javno-zasebnega partnerstva. Predlaga se kombinacija pridobivanja javnih nepovratnih sredstev, ki ostanejo javna ter vlaganjih ESCO podjetij za pokritje celotne finančne konstrukcije projekta, kjer se vložki zasebnega partnerja pokrijejo skozi prihranke, po uspešno izvedeni celoviti energetski prenovi stavb, javne razsvetljave. Pomembno za javnega partnerja pri tem je, da se mu stroški za energijo zmanjšajo ter da pri tem ne zagotavlja lastnih finančnih virov, kar pri projektih trajnostne energetike gre, saj se investicija povrne iz naslova prihrankov pri energiji.

Na obali je g. Leban izpostavil problem svetlobne onesnaženosti in dva do trikrat večjo specifično rabo električne energije za potrebe javne razsvetljave, kot je u Uredbo dovoljeno. Zaradi tega bi bila potrebna energetsko učinkovita prenova javne razsvetljave. Za realizacijo pa bi lahko uporabili tudi prej omenjeni finančni mehanizem. Javno razsvetljava pa so že deloma oziroma v celoti prenovile občine: Divača, Ajdovščina, Tolmin, Idrija, Kanal ob Soči in Miren – Kostanjevica, kjer pa so občine uporabile zelo različne finančne modele.

- Kot nadgradnjo sistema upravljanja z energijo z energetskega knjigovodstvom in CSRE je bil predstavljen s strani g. Lebana **program ELENA**, s pomočjo katerega ESCO podjetja pridobijo ugodna finančna posojila za izvajanje projektov pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije (sanacija stavb, javne razsvetljave,..) oziroma pogodbene dobave toplote (daljinski sistemi ogrevanje, prenova kotlovnice z OVE oz. soproizvodnjo toplote in elektrike,...).

Sledila je predstavitev projektnih aktivnosti agencije GOLEA v okviru različnih evropskih programov med katerimi je bila izpostavljena prenova kotlovnice in prehod iz fosilnih goriv na OVE v OŠ Sečovlje, POŠ Sv. Peter, OŠ Šmarje, OŠ Hrvatini, OŠ Ilirska Bistrica, OŠ Knežak, OŠ Košana (Pivka), POŠ Kojsko (Brda), OŠ Cerčno in v Knjižnici Tolmin skozi Švicarski prispevek ter načrtovano solarno hlajenje vrtca Mornarček v občini Piran v projektu Adriacold IPA Adriatic.

G. Rajko je med drugim izpostavil potencial primorskih občin v obnovljivih virih energije kot je na primer izkoriščanje energije sonca, vetra, vode, geotermalne energije; potrebo po oblikovanju enotnega energetskega akcijskega načrta na ravni regije, kjer bi bilo ključno sodelovanje med občinami in razvojnimi agencijami; razvoj energetske samooskrbe, ter pomembnost ozaveščanja in osveščanja javnosti.

Elvis Bašanovič je v imenu Središča Rotunda predstavil dejavnosti s katerimi se ukvarjajo in pomembnost nevladnih organizacij v družbi. Kot predstavnik nevladnih organizacij je svojo dejavnost predstavil tudi **Aleksander Batič** iz zavoda INTERSO. Predstavljenih je bilo nekaj primerov dobrih praks eko naselij in vasi ter pomembnost vloge civilne družbe. Civilna družba oz. nevladne organizacije imajo pomembno vlogo saj povezujejo tri stebre: družbo, naravo in ekonomijo in lahko veliko pripomorejo v procesu ozaveščanja ljudi o obnovljivih virih energije in trajnostnem načinu življenja.

Po odmoru sta **Marko Demšar** in **Marko Koščak**, predstavila podjetje **GPTECH** in primer sončne kogeneracije na strehi hotela Žusterna. Sistem dopolnjuje obstoječi sistem ogrevanja vode. Rezultati meritev so bili bistveno boljši, kot jih je predvideval proizvajalec. Pri sončni kogeneraciji so izpostavili to prednost, da deluje na podlagi alternativnih virov energije in ni vezana na rast cen fosilnih goriv. Izračuni porabe in časa povrnitve investicije pa so narejeni na podlagi obstoječih cen vira energija, ki ga potencialni naročnik uporablja.

V nadaljevanju je sledila predstavitev LED programa podjetja in žarnic, ki naj bi narekovale prihodnost zaradi manjše porabe energije.

Zadnji del posveta je bil namenjen predstavitvi lokalnih energetskega konceptov. **Andreja Poklar** iz Urada za okolje in prostor pri Mestni občini Koper je predstavila energetskega koncept občine Koper. S pripravo so pričeli leta 2008, takrat je bil pripravljen 1. koncept, ki ga bodo letos prenovili ter poslali na Ministrstvo v potrditev. Načrt so pripravili v sodelovanju s podjetjem Boson, trajnostno načrtovanje d.o.o.. Sodelujejo pa tudi z GOLEO.

Boris Kočevar iz Urada za investicije in komunalno opremljanje pri Občini Piran, je predstavil energetskega koncept občine Piran, katerega so oblikovali v letu 2009 ter ga v letu 2010 dopolnili. Lokalni energetskega koncept so izvedli v celoti. Veliko projektov so izvedli s pomočjo energetske agencije- Golea, kot je na primer energetskega knjigovodstvo, energetskega sanacija nekaterih šol in vrtcev. Prijavili so se tudi na Operativni program čezmejnega sodelovanja Slovenija- Italija 2011, s projektom »SEA ENERGY - Preučitev rabe energije morja za namen ogrevanja in hlajenja«, vendar prijava ni bila uspešna. Kljub temu in nekaterim nasprotovanjem okoljevarstvenikov, želijo nadaljevati v tej smeri, saj je po njihovem mnenju izkoriščanja morja sprejemljivo do te mere dokler ne pride do sprememb v ravnovesju. Primer dobre prakse je center za usposabljanje na morju – čolnarna Fakultete za pomorstvo in promet, kjer sistem ogrevanja oz. hlajenja s pomočjo morja

deluje že 10 let. Izpostavljena je bila potreba po ozaveščanju prebivalstva, saj se lahko na podlagi dragih investicij in morebitnih težav pri izvedbi, spremeni mnenje javnosti glede vpeljave obnovljivih virov energije.

Sledila je razprava med udeleženci posveta, beseda je tekla predvsem o zemeljskem plinu. Udeleženci so si bili enotni v mnenju, da je zemeljski plin primeren kot prehodni energent. V planu je, da bodo do leta 2016 na Obali zgrajeni plinovodi, vendar postavlja se problem glede odjemalcev, ker plina v dosedanjih načrtih ni bilo, saj se v ospredje postavlja druge vire energije. Strinjali so se da podvajanje energentov ni smiselno in niti ekonomsko opravičljivo. Glede rabe zemeljskega plina je potrebno določiti območja, kjer je umestitev zemeljskega plina smiselna in območja, kjer je smiselna umestitev drugih OVE. Vprašanje glede izbire virov energije mora rešiti lokalna skupnost s trajnostnim energetskega načrtom, kjer bo glede na ekonomsko opravičljivost določena raba posameznega energenta.

Sklepi posveta:

1. Vsaka občina mora posodobiti Lokalni energetski načrt.
2. Na ravni Južno Primorske regije se oblikuje skupen trajnostni energetski akcijski načrt, saj je tako nabor lokalnih projektov večji in je možno izkoristiti sredstva iz programa ELENA.
3. Vključitev županov v evropsko gibanje imenovano: Konvencija županov (http://www.konvencijazupanov.eu/index_sl.html).
4. Potrebno je povečati energetske učinkovitost (upoštevati porabo na enoto BDP-ja) ter zmanjšati emisije CO₂, glede na standarde Evropske komisije, za 20 % do leta 2020.
5. Potrebno je povečati možnosti samooskrbe z energetskimi viri, kot so: sonce, morje (toplotni zalogovnik), biomasa, geotermalna energija idr. Glede geotermalne energije, energije morja in rudnika črnega premoga v Sečovljah (vir sladke vode), je potrebno izdelati študije izvedljivosti rabe in oskrbe s tovrstno energijo.
6. Potrebno je povečati deleže OVE za več kot 20 % do leta 2020.
7. Svet RRP-ja imenuje skupino za energetski del RRP-ja s po 1 predstavnikom iz vsake občine – skrbnikom Lokalnega energetskega koncepta. V skupino se povabi tudi predstavnike gospodarstva iz področja energetike ter predstavnike civilne javnosti in nevladnih organizacij. Skupina je zadolžena za preveritev predlogov in izdelavo smernic za program investicij.
8. Trajnostna mobilnost: potrebno je opredeliti smernice glede trajnostnih oblik transporta. V tem okviru bi bilo potrebno razmisliti o polnilnicah za vozila na zemeljski plin.
9. Mehki ukrepi: energetske opismenjevanje javnosti (»znam, razumem, ukrepam«). Javnost je potrebno sistematično in kontinuirano ozaveščati o OVE.
10. Potrebno je zasnovati program z definiranjem prednostnih območij in projektov ter soočiti energetiko z drugimi področji.

Zapisnik pripravila:

Tina Primožič, Regionalni razvojni center Koper